

(savivaldybė, mokykla)

_____ klasės mokinio (-ės)

(vardas ir pavardė)

GIMTOJI KALBA (LENKŲ)

II egzamino dalis

Testas

2011 m. mokyklinio brandos egzamino užduotis

Pakartotinė sesija

2011 m. birželio 28 d.

Trukmė – 1 val. 30 min. (90 min.)

WSKAZÓWKI:

- Sprawdź, czy w zestawie egzaminacyjnym nie ma czystych kartek lub innych widocznych błędów drukarskich. Jeżeli zauważyłeś błędy, poinformuj o tym egzaminatora.
- Pisać możesz ołówkiem, jednak oceniane będą tylko zadania napisane piórem lub długopisem (kolor atramentu, wkładu – ciemnoniebieski). Nie można używać korektora.
- Pisz czytelnie. Za nieczytelne odpowiedzi otrzymasz 0 punktów.
- Wykonując zadania testu, odpowiedzi formułuj zwięźle i zrozumiale. Odpowiedzi muszą się zmieścić w przeznaczonych dla nich miejscach.
- Na brudnopis jest przeznaczona ostatnia strona.

EGZAMINO VERTINIMAS TAŠKAIS

I dalis (rašinys arba interpretacija)			II dalis (testas)	TAŠKŲ SUMA
Turinio vertinimas	Raiškos vertinimas	Raštingumo vertinimas		
24 punkty	14 punktów	22 punkty	40 punktów	100 punktów

Vertinimo komisijos pirmininkas: _____

(parašas, vardas ir pavardė)

Vertintojai (I) _____

(parašas, vardas ir pavardė)

(II) _____

(parašas, vardas ir pavardė)

TEKST I

Bolesław Prus

KAMIZELKA

Fragment

1. Niekąrtzy ludzie mają pociąg do zbierania osobliwoci kosztowniejszych lub mniej kosztownych, na jakie kogo stać. Ja także posiadám zbiórek, lecz skromny, jak zwykłe w początkach.

Jest tam mój dramát, który pisałem jeszcze w gimnazjum na lekcjach języka łacińskiego... Jest kilka zasuszonych kwiatów, które trzeba będzie zastąpić nowymi, jest...

Zdaje się, że nie ma nic więcej oprócz pewnej bardzo starej i zniszczonej kamizelki.

Oto ona. Przód spłowiáły, a tył przetarty. Dużo plám, brak guzików, na brzegu dziurka, wypalona zapewne papierosem. Ale najciekawsze w niej są ściągacze. Ten, na którym znajduje się sprzączka, jest skrócony i przyszyty do kamizelki wcale nie po krawiecku, a ten drugi, prawie na całej długości, jest pokłuty zębami sprzączki.

Patrząc na to od razu domýslasz się, że właściciel odzienia zapewne co dzień chudnął i wreszcie dosięgnął tego stopnia, na którym kamizelka przestaje być niezbędną, ale natomiast okazuje się bardzo potrzebnym zapięty pod szyję frak z magazynu pogrzebowego.

2. Wyznáję, że dzieś chętnie odstąpiłbym komu ten szmat sukna, który mi robi trochę kłopotu. Szaf na zbiory jeszcze nie mam, a nie chciałbym znowu trzymać chorej kamizelczyny między własnymi rzeczami. Był jednak czas, zem ją kupił za cenę znakomicie wyższą od wartości, a dałbym nawet i drożej, gdyby umiano się targować. Człowiek miewa w życiu takie chwile, że lubi otaczać się przedmiotami, które przypominają smutek.

Smutek ten nie gnieździł się u mnie, ale w mieszkaniu bliskich sąsiadów. Z okna mogłem co dzień spoglądać do wnętrza ich pokoiku.

3. Jeszcze w kwietniu było ich troje: pan, pani i mała służąca, która sypiała, o ile wiem, na kuferku za szafą. Szafa była ciemnowiśniowa. W lipcu, jeżeli mnie pamięć nie zwodzi, zostało ich tylko dwoje: pani i pan, bo służąca przeniosła się do takich państwa, którzy płacili jej trzy ruble na rok i co dzień gotowali obiady.

W październiku została już tylko – pani, sama jedna. To jest niezupełnie sama, ponieważ w pokoju znajdowało się jeszcze dużo sprzętów: dwa łózka, stół, szafa... Ale na początku listopada sprzedano z licytacji¹ niepotrzebne rzeczy, a przy pani ze wszystkich pamiątek po mężu została tylko kamizelka, którą obecnie posiadám.

Lecz w końcu listopada pewnego dnia pani zawołała do pustego mieszkania handlarza starzyzny i sprzedała mu swój parasol za dwa złote i kamizelkę po mężu za czterdzieści groszy. Potem zamknęła mieszkanie na klucz, powoli przeszła dziedziniec, w bramie oddała klucz stróżowi, chwilę popatrzyła w swoje niegdyś okno, na które padały drobne płatki śniegu, i – znikła za bramą.

4. Na dziedzińcu został handlarz starzyzny. Podniósł do góry wielki kołnierz kapoty, pod pachę wetknął dopiero co kupiony parasol i owinąwszy w kamizelkę ręce czerwone z zimna, mruzczał:

– Handel, panowie... handel!...

Zawołałem go. (...)

– Co chcesz za kamizelkę? – spytałem. (...)

Żydowi błysnęły żółte białka, a koniec wyciągniętego nosa poczerwieniał jeszcze bardziej.

– Da wielmożny pan... rubelka! – odparł roztaczając mi przed oczyma towar w taki sposób, ażeby okazać wszystkie jego zalety.

– Dam ci pół rubla. (...)

– Pół rubla? ... Niech będzie już pół rubla!... – westchnął wpychając mi kamizelkę w ręce. (...)

5. Dzieś patrząc na starą kamizelkę widzę, że nad jej ściągaczami pracowały dwie osoby. Pan – co dzień posuwał sprzączkę, ażeby uspokoić żonę, a pani co dzień – skracała pasek, aby mężowi dodać otuchy.

„Czy znowu zejda się kiedy oboje, ażeby powiedzieć sobie cały sekret o kamizelce?...“ – myślałem patrząc na niebo.

¹ Licytacja – publiczna sprzedaż rzeczy, których właścicielem staje się ten, kto proponuje najwyższą cenę.

Zadania do tekstu I

1. Określ typ narratora w tekście B. Prusa. Zaznacz poprawną odpowiedź, a następnie wypisz z tekstu potwierdzające ją **trzy** wyrazy bądź połączenia wyrazowe.

- A narrator pierwszoosobowy;
 B narrator trzecioosobowy;
 C nowelista.

_____ (2 punkty)

2. Z 1. części tekstu wypisz **trzy** połączenia wyrazowe potwierdzające, że kamizelka była stara i zniszczona.

_____ (1,5 punktu)

3. Z 2. części tekstu wypisz dwa zabarwione stylistycznie połączenia wyrazowe, które zastępują wyraz *kamizelka*.

- A _____
 B _____

(1 punkt)

4. Z 2 części tekstu wypisz zdanie uzasadniające, dlaczego narrator kupił kamizelkę.

_____ (1 punkt)

5. Podkreśl w ramce **cztery** wyrazy lub połączenia wyrazowe, które się bezpośrednio wiążą z opisywaną kamizelką.

Pół rubla,	trzy ruble,	lekcje języka łacińskiego,	śmierć męża,
sprzączka,	kuferek za szafą,	stróż,	sprzedawca starzyzny

(2 punkty)

6. Jakim postaciom z utworu zostały przypisane następujące cechy i wartości? Wybierz z ramki i wpisz w punktach a-c właściwe odpowiedzi:

- A Wielka wzajemna miłość – kto? _____
 B Dążenie do zysku i zarobku – kto? _____
 C Wrażliwość i współczucie dla obcych ludzi – kto? _____

Bolesław Prus	narrator	stróż	handlarz starzyzny
	służąca	małżeństwo	krawiec

(1,5 punktu)

Punkty		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

7. Podaj synonim do każdego z wyróżnionych wyrazów:

- A Ludzie mają **pociąg** do zbierania osobliwości – _____
- B Osobliwości bardziej lub mniej **kosztowne** – _____
- C Posiadam **skromny** zbiorek – _____
- D W pokoju znajdowało się dużo **sprzętów** – _____

(2 punkty)

8. Wypisz z 2. części tekstu **dwa** połączenia wyrazowe, w których wyraz *smutek* występuje w znaczeniu dosłownym i metaforycznym. Wpisz je do odpowiednich rubryk tabeli.

Określenie niemetaforyczne (dosłowne)	Określenie metaforyczne (przenośne)

(1 punkt)

9. W jakim celu mąż i żona skracali ściągacze kamizelki? Wypisz z 5. części tekstu odpowiednie cytaty.

Mąż: _____

Żona: _____

(1 punkt)

10. Obok każdego stwierdzenia napisz TAK lub NIE:

	Stwierdzenie	TAK lub NIE
A	Kamizelka pełni w tekście rolę łącznika między teraźniejszością i przeszłością.	
B	Przyglądając się kamizelce, narrator poznaje tajemnicę skrywaną przez męża i żonę.	
C	Kamizelka jest elementem występującym wyłącznie w tytule.	
D	Sprzedając kamizelkę, pani pozbyła się niepotrzebnej rzeczy i dzięki temu wzbogaciła się.	
E	Kamizelka jest symbolem miłości, która pragnie oszczędzić bólu i cierpienia bliskiej osobie.	
F	Kamizelka jest częścią garderoby, w której pochowano zmarłego sąsiada.	

(3 punkty)

11. Jak autor wyraził w 2. części tekstu następujące myśli?

A Bez żalu sprzedałbym – _____

B Trochę przeszkadza – _____

C Nakłaniać sprzedawcę do obniżenia ceny – _____

D Patrzeć do ich mieszkania – _____

(2 punkty)

12. Jaki rodzaj literacki reprezentuje utwór B. Prusa, z którego pochodzi przytoczony powyżej fragment? Podaj **jedną** przykładową cechę właściwą temu rodzajowi.

Rodzaj: _____ Cecha: _____
(1 punkt)

Punkty		
I	II	III
—	—	—

Suma punktów za zadania 1–12 (maks. 19)			
---	--	--	--

TEKST II

Jan Twardowski

ŚPIESZMY SIĘ

Fragment

Śpieszmy się kochać ludzi tak szybko odchodzą
zostaną po nich buty i telefon głuchy
tylko to co nieważne jak krowa się wlecze
najważniejsze tak prędkie że nagle się staje
potem cisza normalna więc całkiem nieznośna
jak czystość urodzona najprościej z rozpaczy
kiedy myślimy o kimś zostając bez niego

Nie bądź pewny że czas masz bo pewność niepewna
zabiera nam wrażliwość tak jak każde szczęście
przychodzi jednocześnie jak patos i humor
jak dwie namiętności wciąż słabsze od jednej

tak szybko stąd odchodzą jak drozd milkną w lipcu
jak dźwięk trochę niezgrabny lub jak suchy ukłon
żeby widzieć naprawdę zamykają oczy
choć większym ryzykiem rodzić się niż umrzeć
kochamy wciąż za mało i stale za późno (...)

Zadania do tekstu II.

13. Wypisz z wiersza J. Twardowskiego po **jednym** wyrazie lub połączeniu wyrazowym, wskazującym na podmiot liryczny i adresata lirycznego.

Podmiot liryczny: _____

Adresat liryczny: _____
(1 punkt)

14. W podanej parze zdań zaznacz twierdzenie zgodne z przesłaniem wiersza J. Twardowskiego i jako uzasadnienie podaj odpowiedni cytat.

A W wierszu J. Twardowskiego zawarte jest przesłanie o tym, że należy stale okazywać ludziom miłość.

B J. Twardowski w wierszu zachęca do pośpiesznego gromadzenia rzeczy ukochanych osób.

Cytat: _____
(1 punkt)

Punkty		
I	II	III
—	—	—

15. Wypisz z tekstu 4 rzeczowniki będące nazwami uczuć lub innych stanów wewnętrznych.

_____

_____

_____

_____ (2 punkty)

16. Określ, jakie środki artystyczne zostały zastosowane w podanych cytatach (w prawej kolumnie wpisz odpowiednią nazwę: *epitet*, *metafora* (*przenośnia*), *oksymoron*, *porównanie* – każdy z tych terminów może wystąpić tylko jeden raz).

Cytat	Środek artystyczny
<i>(ludzie) jak drozd milkną w lipcu</i>	
<i>cisza normalna</i>	
<i>czystość urodzona (...) z rozpaczy</i>	
<i>pewność niepewna</i>	

(2 punkty)

17. Wpisz do odpowiednich rubryk tabeli TAK lub NIE.

	Stwierdzenie	B. Prus „Kamizelka“	J. Twardowski „Śpieszmy się“
A	Powinniśmy okazywać swoim bliskim jak najwięcej miłości przez całe życie.		
B	W tekście opisana jest historia miłości i poświęcenia konkretnych osób.		
C	Po odejściu ludzi pozostają ich rzeczy osobiste		
D	Podmiot liryczny wyraża swoje przemyślenia o miłości do bliźnich		
E	Utwór ma charakter smutny i refleksyjny		
F	Tekst zawiera nakaz miłości do zwierząt i ptaków		

(3 punkty)

18. Wyjaśnij znaczenie poniższych słów z wiersza J. Twardowskiego, zwracając uwagę na **dwa** elementy treści. Zapisz swoją interpretację w formie zwięzłego tekstu.

Kochamy wciąż za mało i stale za późno

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

(4 punkty)

Suma punktów za zadania 13 – 18 (maks. 13)

Zadania z nauki o literaturze

19. Podaj tytuły 2 innych utworów B. Prusa.

1. _____ 2. _____

(1 punkt)

20. Podaj nazwiska autorów i tytuły utworów, z których pochodzą poniższe fragmenty.

TEKST A.

Poznanie Cisów zajęło Judymowi tyle czasu i tak go absorbowało, że o zwiedzaniu szpitala nie było mowy. Co dnia prawie obijał się o jego uszy ten wyraz: „szpitalik”.

Autor: _____ Tytuł: _____

Tekst B.

Hrabia podczas Sędziego sporów z Telimeną
Stał za drzewami, mocno zdziwiony tą sceną:
Dobyl z kieszeni papier i ołówek, sprzęty,
Które zawsze miał z sobą, i na pień wygięty
Rozpiąwszy kartkę, widać, że obraz malował (...)

Autor: _____ Tytuł: _____

Tekst C

Pani Barbara rozgniewała się – i gniew jej rósł za każdym słowem Bogumiła. Ona sama wie dobrze, czy ma powód rozpaczać czy nie. Nikt nie może wiedzieć ani rozumieć, co się w niej dzieje.

Autor: _____ Tytuł: _____

(3 punkty)

Punkty		
I	II	III
—	—	—
—	—	—

Suma punktów za zadania 19–20 (maks. 4)

Zadania z nauki o języku

21. Zredaguj podany tekst, wykonując zadania A–D:

- A Połącz zdania 1. i 2. w sposób podrzędny, używając odpowiedniego wyrazu spajającego.
- B Wyróżniony w drugim zdaniu wyraz *oszustwa* zastąp synonimem.
- C Przepisz zredagowane zdania 1. i 2.
- D W zdaniach 3. – 4. znajdź i popraw 6 błędów językowych.
1. Czytelnika “Kamizelki” wzruszają losy małżonków.
  2. Małżonkowie w obliczu nieszczęścia uciekają się do drobnego *oszustwa*, by bliski człowiek żył chociażby nadzieją na lepszą przeszłość.

---

3. – 4. B. Prus zyskał w naszej literaturze opinię pisarza o wyjątkowie wrażliwym sercu. Wydawałoby się więc że zimny objektivizm pozostaje w sprzeczności z naturą twurcy, jednak Prus zawsze pozostaje wierny zasady realizmu i rozumowego wyjaśniania zjawisków.

(4 punkty)

Punkty		
I	II	III

Punkty za zadanie 21 (maks. 4)			
--------------------------------	--	--	--

Suma punktów za zadania 1–21 (maks. 40)			
---	--	--	--

BRUDNOPIS